

Kommittédirektiv



Åtgärder för att förhindra kriminella grupperingars etablering i samhället

Dir.
2009:8

Beslut vid regeringssammanträde den 5 februari 2009

Sammanfattning av uppdraget

Som en del i regeringens satsning mot den grova organiserade brottsligheten uppdras åt en särskild utredare att

- föreslå åtgärder för att underlätta för personer som vill lämna kriminella grupperingar, och
- föreslå åtgärder för att förhindra nyrekrytering till kriminella grupperingar.

Utredaren ska redovisa uppdraget senast den 30 november 2009.

Bakgrund

Regeringen tog hösten 2007 initiativ till en nationell mobilisering mot den grova organiserade brottsligheten. Sex experter gavs i december 2007 i uppdrag att lämna förslag till åtgärder som skulle lägga grunden till en effektivare och mer uthållig bekämpning av den grova organiserade brottsligheten. Experternas förslag redovisades i promemorian Nationell mobilisering – överväganden och förslag (Ds 2008:38). Regeringen har med utgångspunkt i experternas förslag gett Rikspolisstyrelsen och andra berörda myndigheter i uppdrag (dnr Ju2008/5776/PO) att vidta åtgärder för att säkerställa en effektiv och uthållig bekämpning av den grova organiserade brottsligheten. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 juni 2009.

Behovet av en utredning

Målet med regeringens satsning mot den grova organiserade brottsligheten är att åtgärderna ska leda till att fler brottsaktiva lagförs och att förutsättningarna för dem som ägnar sig åt brottslighet av detta slag försämras så att de får allt svårare att fortsätta med sin verksamhet. När möjligheterna att utöva kriminell verksamhet försvåras kan det bli aktuellt för brottsaktiva personer att lämna de grupperingar de tillhör. Den som vill göra det behöver hjälp och stöd i många olika avseenden. Det handlar inte bara om hjälp med att bryta sig loss från ett nätverk som kräver betalning och hotar utan också om stöd för att kunna etablera en fungerande livssituation med bostad, arbete och socialt umgänge. För att bidra till att fler personer lämnar de kriminella grupperingararna måste berörda myndigheter, kommuner och andra aktörer bli bättre på att hjälpa de personer som vill lämna sin kriminella livsstil. En utredare bör få i uppdrag att överväga hur sådan hjälp konkret kan utformas.

Erfarenheter från satsningar i andra länder visar att en framgångsrik bekämpning av etablerade kriminella grupperingar kan leda till att nya grupperingar bildas eller att befintliga grupperingar intensifierar sina rekryteringsåtgärder. Denna typ av icke avsedda effekter måste motverkas genom kraftfulla insatser av berörda myndigheter, kommuner och andra aktörer. Det finns behov att närmare överväga hur dessa insatser lämpligast bör utformas och hur berörda aktörer kan samverka för att insatserna ska bli så kraftfulla som möjligt.

Uppdraget

En särskild utredare tillkallas med uppdrag att föreslå åtgärder för att underlätta för personer som vill lämna kriminella grupperingar och för att förhindra nyrekrytering till sådana grupperingar. De förslag som utredaren lämnar ska syfta till att förhindra de kriminella nätverkens etablering i samhället. Förslagen ska utformas så att de tar sin utgångspunkt i det arbete som redan bedrivs. Utredaren ska därför i lämplig utsträckning beskriva detta och om möjligt beskriva vilka

grupper som ligger i riskzonen för att rekryteras till kriminella nätverk. Utifrån den beskrivningen ska utredaren föreslå hur samordningen av det arbete som myndigheter, kommuner och andra aktörer bedriver kan förbättras för bl.a. ungdomar, och då för både unga kvinnor och unga män.

De åtgärder som utredaren föreslår ska kunna genomföras inom ramen för nuvarande myndighetsstruktur och de ska utgå från befintlig ansvarsfördelning mellan berörda myndigheter, kommuner och andra aktörer.

I det fall lämnade förslag kräver författningsändringar ska utredaren utarbeta fullständiga författningsförslag.

Utredaren är fri att ta upp och lämna förslag i näraliggande frågor som aktualiseras under utredningsarbetet.

Uppdragets genomförande

Utredaren ska samråda med myndigheter, kommuner och andra aktörer som är berörda av utredningsuppdraget.

Utredaren ska bedöma de ekonomiska konsekvenserna av förslagen. Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2009.

(Justitiedepartementet)